

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Michal Mazanec a soudci JUDr. Marie Žišková, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Karel Podolka a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Městského soudu v Praze na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi Městským soudem v Praze a Obvodním soudem pro Prahu 9, za další účasti žalobce: JUDr. Z. N., a žalovaných: A) Český telekomunikační úřad, Sokolovská 219, Praha 9, a B) Č. T., a. s., o zaplacení částky 2837,60 Kč, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 38 Ca 609/2001,

t a k t o :

- I. Příslušný vydat rozhodnutí ve věci, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 38 Ca 609/2001, o určení povinnosti zaplatit dlužné telekomunikační úhrady za období od listopadu 1996 do listopadu 1998, je soud v občanském soudním řízení.
- II. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 27. září 2001, čj. 8 C 148/2001-18, se zrušuje.

Odůvodnění:

Podáním doručeným dne 12. 12. 2002 se obrátil Městský soud v Praze na Vrchní soud v Praze s návrhem na rozhodnutí sporu o věcnou příslušnost ve smyslu § 104a odst. 2 o. s. ř., který vznikl mezi městským soudem a Obvodním soudem pro Prahu 9 ve věci žaloby žalobce JUDr. Z. N., R. 827/60, P. 10, proti žalovaným: 1) Český telekomunikační úřad, Sokolovská 219, Praha 9, a 2) Č. T., a. s., O. 5, 130 34 P. 3, o zaplacení částky 2837,60 Kč, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 38 Ca 609/2001. Tato věc byla Městskému soudu v Praze postoupena Obvodním soudem pro Prahu 9, u kterého žaloba původně napadla. Řízení u vrchního soudu nebylo do 31. 12. 2002 skončeno.

Dne 1. 1. 2003 nabyt účinnosti zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Vzhledem k tomu, že Vrchní soud v Praze vzniklý spor o věcnou příslušnost nerozhodl do dne účinnosti tohoto zákona, řízení převzal k dokončení zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který tento spor posoudil jako spor o věcnou příslušnost vzniklý mezi soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení a soudem rozhodujícím ve správním soudnictví.

Ze spisů vyplynuly tyto skutečnosti:

Uvedená žaloba napadla u Obvodního soudu pro Prahu 9 dne 10. 8. 2001. Věcnou příslušnost tohoto soudu žalobce dovodil z § 102 odst. 3 zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, v původním znění. Podle žalobního tvrzení bylo žalobci v účtovacích obdobích od 11/1996 do 11/1998, tj. do skončení výpovědní lhůty telefonní stanice, účtováno žalovaným B) za používání telekomunikačních služeb, ačkoliv mu tento žalovaný již dne 25. 10. 1996 zastavil

provoz telefonní stanice a žalobce ji nemohl používat. Žalovaný B) žalobci vyúčtoval celkem 2837,60 Kč, z toho 2,10 Kč za dva impulsy v účtovacím období 11/1996 a 2835,50 Kč za používání telefonní stanice a za pronájem a údržbu telefonního přístroje v účtovacích obdobích 11/1996 - 11/1998. Žalobce se tedy na soudu domáhal určení, že není povinen zaplatit částku 2837,60 Kč za vyúčtované telekomunikační úhrady za období od 11/1996 do 11/1998. Současně žalobce navrhl, aby soud rozhodnutím uložil žalovaným společně a nerozdílně nahradit náklady řízení.

Obvodní soud pro Prahu 9 usnesením ze dne 27. 9. 2001, čj. 8 C 148/2001-18, vyslovil svoji věcnou nepříslušnost a věc po právní moci tohoto usnesení postoupil Městskému soudu v Praze. V odůvodnění uvedl, že žalobce se žalobou domáhal přezkoumání správního rozhodnutí, a dále, že k řízení o těchto žalobách jsou podle § 246 odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2002, věcně příslušné krajské soudy.

V návrhu na řešení kompetenčního sporu Městský soud v Praze proti tomu vyslovil názor, že vzhledem k znění § 102 odst. 3 zákona č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, v původním znění (dále též „zákon o telekomunikacích“) se žalobce svých práv může domáhat pouze pořadem práva podle obecných ustanovení občanského soudního řádu; soudem místně a věcně příslušným věc projednat a rozhodnout je Obvodní soud pro Prahu 3. Městský soud v Praze konstatoval, že mu nepřísluší přezkoumávat rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu podle hlavy druhé části páté o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2002.

K návrhu byly připojeny i správní a soudní spisy. Vyplynulo z nich:

Ministerstvo dopravy a spojů - Český telekomunikační úřad dne 29. 8. 1997 pod čj. 120969/97-631/Hrd-J/G3 zamítl námitky žalobce proti účtování ceny za používání stanice a ceny za pronájem telefonního přístroje za zúčtovací období 11/1996 - 3/1997 a rozhodl o uložení pokuty S. T., a. s., za neoprávněné vypojení telefonní stanice z provozu. Rozklad, který žalobce podal, ministr dopravy a spojů zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil svým rozhodnutím ze dne 12. 5. 1998, čj. 111097/97-603.

Žalobce proti tomuto správnímu rozhodnutí podal žalobu, o níž rozhodoval Vrchní soud v Praze. Ten svým rozsudkem ze dne 20. 10. 2000, čj. 7 A 49/98-34, napadené rozhodnutí v části zamítající rozklad a potvrzující rozhodnutí Ministerstva dopravy a spojů - Českého telekomunikačního úřadu ze dne 29. 8. 1997 zrušil a věc v této části vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Český telekomunikační úřad, který po nabytí účinnosti zákona č. 151/2000, o telekomunikacích a o změně některých dalších zákonů, rozhoduje o všech dosud neskončených řízeních, však dne 1. 6. 2001 pod čj. 508267/00-603 rozhodl, že odvolání (rozklad) žalobce se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.

Povinnost zaplatit telekomunikační úhrady za listopad 1996 až březen 1997 tedy byla předmětem správního řízení; jeho výsledkem je rozhodnutí Českého

telekomunikačního úřadu ze dne 1. 6. 2001, které žalobce ve své podstatě žalobou napadá.

Kromě toho však o povinnosti žalobce zaplatit telekomunikační úhrady za duben 1997 až listopad 1998 správní řízení vedeno nebylo (z předloženého správního spisu ani z žaloby tato skutečnost nevyplývá) a žalobce se tedy domáhá určení, že není povinen za toto období platit telekomunikační úhrady, a poprvé tak činí v žalobě. Skutečnost, že námitky žalobce směřující proti vyúčtování telekomunikačních úhrad za zúčtovací období duben 1997 až listopad 1998 nebyly ve správním řízení projednány, k dotazu zvláštního senátu potvrdil i Český telekomunikační úřad, který by jinak byl příslušný o nich rozhodovat.

Podle zákona č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích a k němu vydaných prováděcích předpisů, rozhodovaly správní úřady o povinnosti telefonního účastníka platit poplatky za telekomunikační služby ve správním řízení; jejich rozhodnutí podléhala přezkoumání soudu v tzv. správním soudnictví, totiž v soudním řízení podle hlavy druhé části páté občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2002. Správní soud pak mohl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení a zavázat správní úřad právním názorem správním soudem vysloveným.

Zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích, byl s účinností od 1. 7. 2000 zrušen zákonem č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů. Pro rozsuzovanou věc pak bylo rozhodné přechodné ustanovení § 107 odst. 1 tohoto nového zákona: „(1) *Pokud není uvedeno jinak, řídí se tímto zákonem i právní vztahy vzniklé podle právních předpisů platných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.*“

Právní vztahy, o které tu jde, tedy sice vznikly za účinnosti starého zákona, ale od 1. 7. 2000 bylo nutno je posuzovat - s přihlédnutím k citovanému intertemporálnímu ustanovení nového zákona - podle práva nového. Tento nový zákon obsahoval ustanovení § 102 odst. 3, jehož smyslem byl návrat k zásadám prosincové ústavy z roku 1867 (čl. 15 základního zákona č. 144/1867 ř. z.); podrobně se k charakteru a k historii tohoto ustanovení vyslovila judikatura Vrchního soudu v Praze (srov. Soudní judikatura ve věcech správních č. 698/2000).

Žalobce tedy - pokud jde o povinnost platit telefonní úhrady za období od listopadu 1996 do března 1997 - po datu 1. 7. 2000 (což je právě posuzovaný případ, neboť napadené rozhodnutí bylo vydáno v červnu 2001) nemohl hájit své právo stejnou formou tak jako dosud, tedy správní žalobou proti rozhodnutí správního úřadu, ale - ve smyslu tehdy platného § 102 odst. 3 zákona o telekomunikacích - civilní žalobou proti tomu, kdo nárok uplatnil; to ostatně učinil, neboť žalobu podal u Obvodního soudu pro Prahu 9.

Jeho žalobu však tento soud postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu příslušnému ve správním soudnictví, který vyvolal spor o věcnou příslušnost, vzniklý mezi ním na straně jedné a soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení na straně druhé.

Je třeba předeslat, že obecné otázky řízení o kompetenčních sporech, formy rozhodování, stanovení okruhu účastníků atd. jsou upraveny zákonem č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, kterým byl také zřízen zvláštní senát. Ten rozhoduje podle skutkového a právního vztahu, který tu je v době jeho rozhodování.

K tomu je nutno uvést, že s účinností od 1. 1. 2003 došlo k reformě správního soudnictví, kterou mj. došlo k zcela nové úpravě řízení před obecnými soudy o všech soukromoprávních nárocích, o nichž rozhodovaly správní orgány (nová část pátá občanského soudního řádu po novele provedené zákonem č. 151/2002 Sb.). Tato reforma se definitivně přiklonila k obnovení obecného principu, že všude tam, kde zákon svěří správnímu orgánu rozhodování ve věcech soukromého práva, může se ten, kdo s takovým rozhodnutím není spokojen, obrátit na soud, který nebude rozhodovat ve správním soudnictví o zákonnosti rozhodnutí správního orgánu, ale v kontradiktorním sporu o věci samé, tj. v občanském soudním řízení (v tzv. pořadu práva). Citovaný zákon č. 151/2002 Sb. rovněž zrušil v § 102 zákona o telekomunikacích jeho odst. 3, který se s ohledem na novou obecnou právní úpravu stal nadbytečným.

Pokud tedy žalobce brojil proti výsledku řízení o rozkladu, je nutno jeho žalobu v této části posoudit jako žalobu podle (nové) části páté občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2003. Proto zvláštní senát podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. vyslovil, že rozhodovat o žalobě mířící proti povinnosti platit telekomunikační úhrady v období listopadu 1996 až března 1997 je soud v občanském soudním řízení.

Žalobce se svojí žalobou bránil i povinnosti platit telekomunikační úhrady za další období od dubna 1997 do listopadu 1998.

V této části především nemůže jít o žalobu, k jejímuž projednání by byl příslušný soud ve správním soudnictví, neboť v něm poskytují soudy podle § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví soudní řád správní. Pravomoc soudů ve správním soudnictví upravuje § 4 s. ř. s., podle něhož soudy ve správním soudnictví mj. jednají a rozhodují o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu, o ochraně proti nečinnosti správního orgánu, o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu a o kompetenčních žalobách, ve věcech volebních a ve věcech politických stran a politických hnutí.

Zjevně tedy Obvodní soud pro Prahu 9 věc Městskému soudu v Praze postoupil nesprávně, protože o věc správního soudnictví nejde; v této části se sám měl především zabývat charakterem vyúčtovaných telekomunikačních úhrad.

Telekomunikační úhrady vyúčtované v období 4/1997 – 11/1998 se skládaly z poplatku za používání hlavní telefonní stanice, poplatku za pronájem a údržbu telefonního přístroje a z částky požadované za zaslání upomínek. Fyzická nebo právnická osoba, které je poskytována veřejná telekomunikační služba, a která je s jejím poskytovatelem ve smluvním vztahu (tj. účastník ve smyslu § 2 odst. 11

zákona o telekomunikacích), je povinná uhradit cenu ve výši ceny platné v době poskytnutí této služby, pokud zákon nestanoví jinak (§ 82 odst. 3 zákona o telekomunikacích, podle dříve platné právní úpravy § 8 odst. 1 zákona č. 110/1964 Sb.).

Také tyto právní vztahy, třebaže vznikly za účinnosti starého zákona o telekomunikacích č. 110/1964 Sb., je třeba posuzovat podle zákona nového, a to s přihlédnutím k intertemporálnímu ustanovení § 107 odst. 1 zákona o telekomunikacích.

Podle § 95 bod 1 písm. c) zákona o telekomunikacích obecně ve sporech, nestanoví-li zákon jinak, rozhoduje v rámci všeobecné působnosti Český telekomunikační úřad. Ten dále v oblasti telekomunikačních služeb rozhoduje o námitkách proti vyřízení reklamace vyúčtování cen za telekomunikační služby [§ 95 bod 8 písm. c) zákona o telekomunikacích] a rozhoduje spory o povinnosti účastníka k finančnímu plnění, vyplývající ze smlouvy mezi provozovatelem veřejné telekomunikační sítě a účastníkem o poskytování telekomunikačních služeb [§ 95 bod 8 písm. d) zákona o telekomunikacích], a to postupem podle § 102 zákona o telekomunikacích.

Soud v občanském soudním řízení se v této části bude muset zabývat charakterem námitek uplatněných v této části žaloby a v návaznosti na to shora citovanou právní úpravou. Připomíná se, že v této části nemůže jít o žalobu podle (nové) části páté občanského soudního řádu, neboť tu dosud není žádné rozhodnutí správního orgánu o sporu vyplývajícím z občanskoprávních vztahů ve smyslu ustanovení § 244 odst. 1 o. s. ř. Bude proto třeba uvážit i to, zda (ohledně telekomunikačních úhrad za období 4/1997 – 11/1998) je tu vůbec dána pravomoc soudu.

Zvláštnímu senátu nenáleží tuto úvahu předsevzít. Lze řešit jen ten kompetenční spor, který v tomto řízení vznikl, a lze jej řešit toliko mezi jeho stranami. Český telekomunikační úřad stranou tohoto kompetenčního sporu není, protože spor vznikl jen mezi soudem civilním a soudem ve správním soudnictví.

Proto tedy zvláštní senát vyslovil, že o žalobě musí rozhodovat soud, u něhož žaloba napadla, tedy soud činný v občanském soudním řízení. V důsledku toho pak zvláštní senát zrušil podle § 5 odst. 1 téhož zákona usnesení, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoli podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2004

JUDr. Michal Mazanec

předseda zvláštního senátu